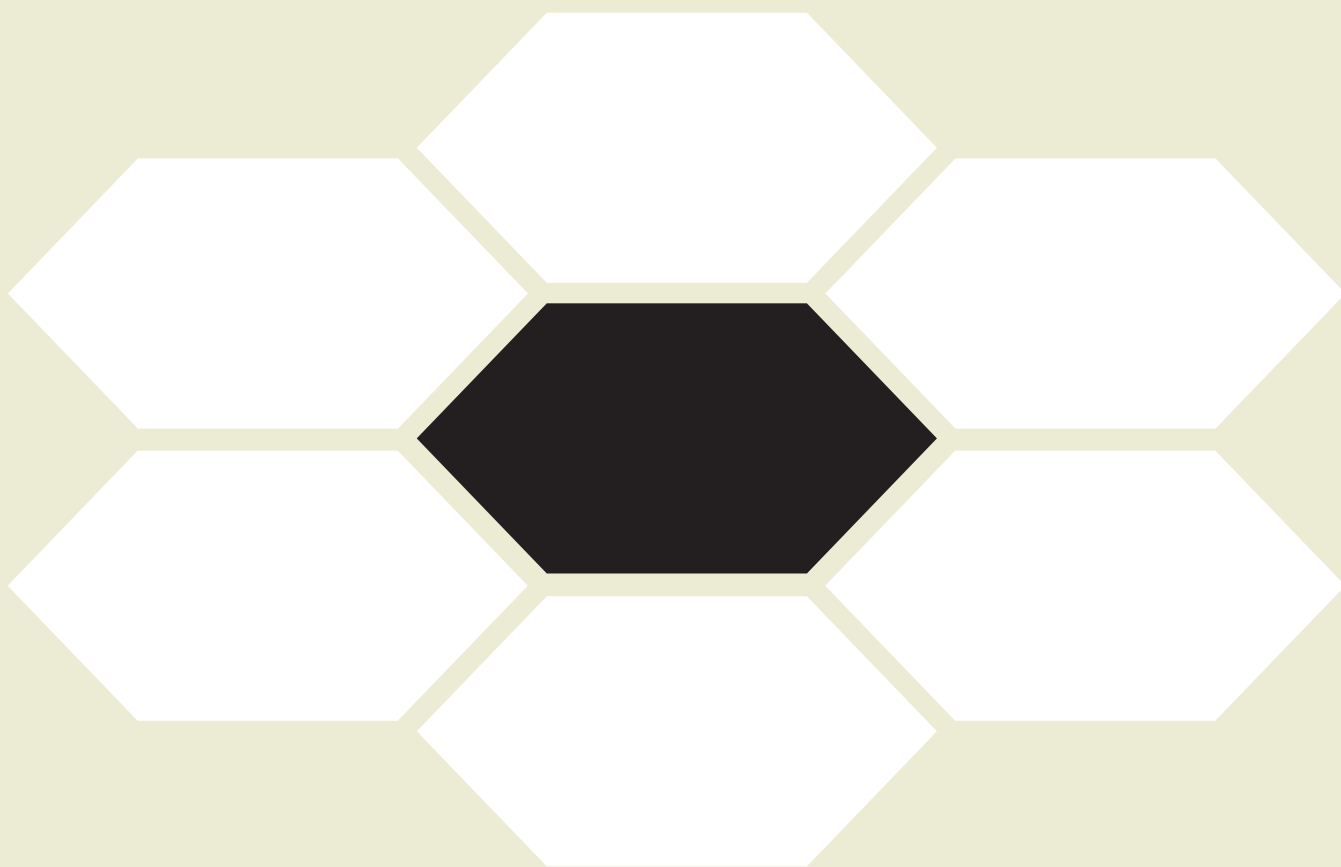

Kunsten at fremme kunsten

Om organisering af kunstfaglig rådgivning
og bedømmelse af kunstnerisk kvalitet

Indhold

Forord	3
Indledning	5
Billedkunstråd – Guldborgsund	6
Tværfagligt kunstråd – Aarhus	11
Kulturregionerne	15
Kunsthøgskolen – Gentofte	19
Institutionsledelse som faglig sparringspartner – Roskilde	23
Musikudvalg – Odense	27
Billedkunstråd – Aabenraa	31
Kriterier for kunstnerisk kvalitet m.m.	35

---

1 Forord

I lovgrundlaget for Statens Kunstråd hedder det, at hovedopgaven for rådet er at fremme udviklingen af kunsten i Danmark. Siden det første Kunstråd blev etableret i 2003, har det været et gennemgående indsatsområde for rådet at sikre, at dette med at fremme kunsten i Danmark reelt kommer hele landet til gode.

Statens Kunstråd har gennem en årrække opfordret til at styrke kunstpolitikken lokalt og regionalt samt at gøre den professionelle kunst tilgængelig for flest muligt.

Senest i foråret 2013 afholdt Statens Kunstråd en kommunekonference med fokus på udfordringerne ved bedømmelse af kunstnerisk kvalitet, armslængdeprincippetets betydning samt modeller for organisering af professionel kunstfaglig rådgivning i samspil med de politiske beslutningstagere.

Som opfølgning på konferencen udsender Statens Kunstråd nu denne publikation. Ønsket er at bidrage med inspiration til og formidling af modeller og metoder i arbejdet med at fremme kunsten i kommunerne og styrke den kunstneriske kvalitet.

Men hvorfor er det overhovedet vigtigt at støtte kunsten? Hvorfor er det vigtigt at skabe rammer for, at alle får mulighed for at møde kunsten? Hvilken relevans har kunsten for den enkelte og for samfundet?

I det daglige arbejde med kunsten har vi en tendens til at glemme, hvorfor den er vigtig – måske fordi det forekommer os selvindlysende. Men jeg tror, det er påtrængende nødvendigt at minde os selv og hinanden om, hvorfor kunsten er vigtig. Vi lever i en tid, hvor intet kan tages for givet, hvor alt skal legitimeres gennem argumentation og evidens.

Vi lever i en krisetid, hvor vante velfærdsgoder spares bort, fordi midlerne er knappe. Vi lever i en medievirkelighed, hvor tilbuddene er mangedoblede såvel kvantitativt som kvalitativt, og kampen om det enkelte menneskes opmærksomhed derfor er skærpet voldsomt. Vi lever også i en tid, hvor det direkte målbare er blevet en dominerende norm, mens alt det, der ikke uden videre kan passes ind i et excelark, let mister sin gyldighed. Hvad er argumenterne for kunsten og for støtten til kunsten i sådan en situation?

Argumenterne er, at kunsten fuldbyrder os som mennesker. Kunsten er med til at gøre os til hele mennesker, facetterede mennesker, rige mennesker. Et samfund uden kunst er som et menneske uden en sjæl: tomt og hult, ren

overflade. Det paradoksale er imidlertid, at kunsten i sin udfoldede praksis er sit eget bedste argument, sit eget bedste forsvar. Vi berøres og bevæges meget bedre og mere overbevisende af det gode kunstværk selv end af hundrede gode argumenter for det.

Alligevel er vi som sagt nødt til at gøre øvelsen med at finde argumenterne, fordi det nu engang er tidens kulturelle præmis. Derfor skal vi blive bedre til at sætte ord på, hvad det vil sige, at kunsten fuldbyrder os som mennesker, hvad det betyder, at kunsten gør os 'hele', 'facetterede' og 'rige'.

Statens Kunstråds ambition er at fremme kunst af højeste kvalitet. Det gør vi i troen på, at den bedste kunst har den største betydning for den enkelte og for samfundet. Vi fremmer kunst af højeste kvalitet ved at bringe vores kunstneriske og kunstfaglige viden i spil. Det er i denne viden, at sproget om kunst er rigest, mest nuanceret og præcist. Vi fremmer kunst af højeste kvalitet ved at bruge det politiske mandat, vi som armslængdeorgan har fået til at bedømme kunstnerisk kvalitet uafhængigt af andre interesser end de rent kunstneriske.

Det er Statens Kunstråds forhåbning, at denne publikation imødekommer et behov hos både de kommuner og kulturregioner, der selv ønsker at gå i gang med at organisere og styrke en kunstfaglig bedømmelse af kunstnerisk kvalitet, og/eller hos de, der ønsker at optimere allerede eksisterende praksis.

Rune Gade
Formand, Statens Kunstråd

2 Indledning

Publikationen indeholder forskellige eksempler på, hvordan man lokalt har organiseret arbejdet med kunstfaglig rådgivning og bedømmelse af kunstnerisk kvalitet.

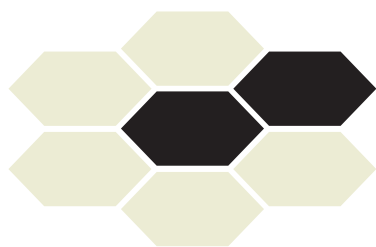
Eksemplerne er hentet fra seks kommuner og en kulturregion. De er valgt, så der er størst mulig variation i forhold til kunstarter, modeller og metoder.

I Aarhus arbejder man blandt andet med et tværfagligt kunstråd, mens man i Guldborgsund og Aabenraa kommuner har et billedkunstråd. I Gentofte arbejder man med kunstfaglige konsulenter, i Odense med et musikudvalg. Ledere i kunst- og kulturinstitutioner repræsenterer ligeledes en mulighed for kunstnerisk rådgivning og sparring, i teksten eksemplificeret ved danseteatret i Roskilde.

God læselyst!

3

Billedkunstråd – Guldborgsund

Guldborgsund Kommune har etableret et lokalt billedkunstråd. Rådet arbejder både med igangsættelse af initiativer, faglig sparring og uddeling af midler til kunstnere.

Statens Kunstråds Billedkunstudvalg giver støtte til etablering af kommunale billedkunstråd. I forlængelse heraf besluttede Guldborgsund Kommune i 2009 at oprette et kommunalt billedkunstråd. En anden bevæggrund var, at Guldborgsund Kommune efter kommunalreformen i 2007 havde flere små kunstrelaterede puljer, som herved kunne optimeres og målrettes en ny kommunal kultur- og fritidspolitik.

Guldborgsund Kommune prioriterer generelt billedkunsten højt, bl.a. centreret omkring Fuglsang Kunstmuseum mellem Nykøbing F. og Nysted.

Guldborgsund Kommune er endvidere del af Kulturregion Storstrøm, som har en kulturaftale med Kulturministeriet. Aftalen omfatter kommunerne: Lolland, Guldborgsund, Vordingborg, Faxe, Næstved og på museumsområdet også Stevns.

Læs mere om kulturaftaler side 15

3.1 Billedkunstrådet

Guldborgsund Billedkunstråd består af fem medlemmer, repræsenterende følgende:

- Det professionelt arbejdende kunstmiljø i Guldborgsund Kommune, aktuelt er det to lokale billedkunstnere, hvoraf den ene er formand
- Det professionelt arbejdende nationale kunstmiljø
- Fuglsang Kunstmuseum, aktuelt direktøren for museet
- Guldborgsund Kommunes Team Kultur/Borger og Branding

Rådet nedsættes for en fireårig periode, og medlemmerne udskiftes på én gang hvert fjerde år, jf. kommunalbestyrelsens valgperiode.

Indstilling af medlemmer sker via skriftlige indstillinger fra hhv. Fuglsang Kunstmuseum, øvrige kulturinstitutioner, kultur- og kunstforeninger, det professionelt arbejdende kunstmiljø, og den endelige udpegning sker på det grundlag af det siddende billedkunstråd. Første gang blev rådet administrativt udpeget.

De professionelt arbejdende billedkunstnere i Billedkunstrådet honoreres efter Billedkunstnerforbundets (BKF's) takster. Ligeledes får de medlemmer, som ikke kan få dækket transportudgifter på anden vis, kørselsgodtgørelse.

De samlede administrative udgifter til Billedkunstrådet må højst udgøre 10% af rådets samlede budget. Oprindeligt hed den fordeling max 5%, men efter kommunens beslutning om honorering steg procentsatsen.

Den statslige pulje til etablering af lokale billedkunstråd

Statens Kunstråds Billedkunstudvalg ønsker at medvirke til, at der bliver nedsat kommunale billedkunstråd. De har derfor afsat en pulje på 800.000 kr., som kan søges af kommuner, der ønsker at etablere et lokalt råd.

Den overvejende del af rådet skal bestå af medlemmer, der har enten en professionel, kunstnerisk baggrund eller en kunstfaglig baggrund. Det kan også være en fordel, at kompetencerne afspejler områder som fx byplanlægning eller kunst til børn.

Læs mere om kriterierne side 35

3.2 Billedkunstrådets opgaver

Billedkunstrådets opgaver

- Igangsætte og støtte billedkunstneriske aktiviteter i kommunen (udstillinger, workshops, Huskunstnerforløb, festivaler mv.)
- Igangsætte, støtte og formidle permanent kunstnerisk udsmykning ifm. offentligt byggeri
- Stå til rådighed for erhvervslivet mht. indkøb af billedkunstnerisk udsmykning.

Ifølge vedtægterne for Guldborgsund Billedkunstråd er rådets formål "at kvalificere og målrette borgernes møde med den professionelle billedkunst og gøre den nærværende i hverdagen".

For perioden 2010–14 har Billedkunstrådet udpeget otte indsatsområder inden for hhv. rådgivende og igangsættende aktiviteter:

Rådgivende aktivitet:

- Forslag til en kommunal kunstindkøbspolitik
- Anbefale registrering af alle nuværende kommunale kunstværker
- Kunstnerisk rådgivning i konkrete projekter vedr. byfornyelse, udvikling af erhvervsområde mv.
- Anden kunstfaglig rådgivning ad hoc.

Igangsættende aktivitet:

- Arbejde for Land Art som 'triennale' i regionen
- Database over professionelle kunstnere og kunsthåndværkere i kommunen (Rådet opstiller optagelseskriterier og behandler ansøgninger)
- Beslutningsgrundlag for et "billedkunstens hus"
- Understøtte og udvikle lokale kunstprojekter.

Guldborgsund Kommunes Billedkunstråd er således både bevilgende, rådgivende og igangsættende.

Billedkunstrådet disponerer over egne midler. Det samlede budget er årligt ca. 150.000 kr. afsat i Kultur- og Fritidsudvalgets driftsbudget. Hertil kommer centrale midler fra Statens Kunstråds Billedkunstudvalgs pulje.

Billedkunstrådet disponerer cirka halvdelen af budgettet til Kunstpuljen Guldborgsund. Her kan i princippet alle søge. Projekter, der er med til at realisere rådets overordnede formål, prioriteres.

Det er Billedkunstrådet, der behandler og beslutter ansøgningerne. Fra 2010 til nu er enkeltbevillingerne på mellem 5.000 og 50.000 kr.

Den anden halvdel af Billedkunstrådets midler er disponeret til initiativer og projekter igangsat af rådet selv. Her indgår projekter som kunstnerdatabasen www.guldborgsund-kunst.dk, netværksaktiviteter, workshops mv. Billedkunstrådet afrapporterer 1 gang årligt til Kultur- og Fritidsudvalget.

Kommunens Team Kultur/Borger og Branding fungerer som sekretariat for Billedkunstrådet.

3.3 Billedkunstrådet i praksis

I Guldborgsund Kommune har man med Billedkunstrådet oplevet et regulært løft af den kunstneriske kvalitet.

Formand for Kultur- og Fritidsudvalget Poul-Henrik Pedersen udtrykker det således:

”Vi var lidt tid om at få rådet op at køre. Men nu er det virkelig kommet på banen. Det er en gevinst for hele kommunen og for vores kunstliv. Rådet sætter en masse gode aktiviteter i gang, og det er meget opmærksom på at skabe rammer for de lokale kunstnere til at komme frem med deres kunst”.

Poul-Henrik Pedersen pointerer behovet for sekretariatsunderstøttelse:

”Vi var nok ikke helt bevidste om, hvor vigtigt det er, at et sådant råd får hjælp fra det administrative apparat. Men i de sidste par år har det fungeret godt. Vi har afsat sekretariatsbistand i størrelsesordenen en til halvanden dagsværk om ugen”.

Formanden for det lokale billedkunstråd er billedkunstneren Carsten Krogstrup. Spørger man ham, er han ikke i tvivl:

”Det er klart min oplevelse, at kommunen får meget ud af at have et Billedkunstråd. Kunstnerdatabasen var fx ikke kommet op at stå uden vores initiativ. Og den er mange både kunstnere og samarbejdspartnere glade for. Vi er også ret gode til at være med til at skaffe flere penge til kunsten og kulturen i Guldborgsund”.

Videre understreger Carsten Krogstrup:

”Vi har et godt samarbejde i rådet. Der er altid en god stemning, og det er inspirerende at lave noget sammen med nogle helt andre. Og nogle, der går op i kunst og kvalitet”.

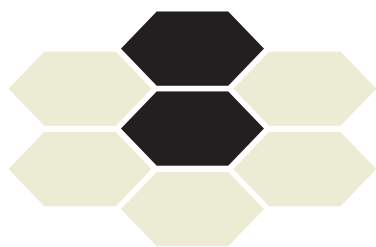
”Det er spændende at koble kunst og kunstnerisk rådgivning til byplanlægning og by- og arealudvikling. Her er virkelig potentialer. Fx har rådet som følge af netop samtænkningen mellem byggeri og kunst en repræsentant siddende i dommerkomiteen for kommunens arkitekturpris. Desuden arbejder vi i rådet på at få kommunen til at beslutte en ordning a la den, de har i Staten og enkelte kommuner, hvor der afsættes en procentdel til kunstnerisk udsmykning af offentligt byggeri”.

3.4 **Guldborgsund OBS!**

- Godt at rådet arbejder både med igangsættende initiativer og en åben pulje.
- Et frivilligt råd/kunstnerisk baseret råd har brug for sekretariatsbistand. Det administrative og opfølgende arbejde skal faciliteres.
- Koblingen mellem kunst og byplanlægning rummer potentiale.

4

Tværfagligt kunstråd – Aarhus

Aarhus Kommune har nedsat et Kunstråd med ekspertise inden for de forskellige kunstarter, et Billedkunstudvalg og et Rytmask Udvalg.

Her stilles skarpt på Kunstrådet.

Aarhus Kommune er en af de kommuner i landet med længst tradition og erfaring, når det gælder selvstændige organer til kunstnerisk rådgivning og bedømmelse af kunstnerisk kvalitet.

I midten af 70'erne startede det rytmiske musikudvalg, som i sin nuværende form har fungeret siden 1996. Kunstrådet og Billedkunstudvalget har fungeret siden 2000.

Herudover praktiserer Aarhus Kommune beslutningen om at afsætte 1% af byggesummen til kunstnerisk udsmykning ved offentlige byggerier, hvor Billedkunstudvalget har indstillingsret.

Kommunen er klar med en ny kulturpolitik i 2014. Den skal spille op til satsningen ”Aarhus som kulturhovedstad 2017”. I forbindelse med den nye kulturpolitik er der vedtaget en række mindre forbedringer for råd og udvalg.

4.1 Kunstrådet

Aarhus Kommunes Kunstråd består af syv medlemmer, alle kunstfaglige personer, udpeget for en fireårig periode.

Medlemmerne er hidtil blevet udpeget af byrådet efter indstilling fra rådmanden for Kultur og Borgerservice. Det altafgørende kriterium er her kunstfaglighed, og de forskellige kunst- og kulturmiljøer er på forskellig vis blevet inddraget og hørt forud for indstillingen. I forhold til kommende Kunstråd sker udpegnin-gen via en åben og offentlig opstillingsproces. Der afholdes et borgermøde, hvor alle i princippet kan bringe sig selv eller andre i spil som kandidat. Derefter beslutter byrådet efter indstilling fra rådmanden.

Kunstrådet anno 2009–2013 består af hhv. en operasanger (formand), en danseproducent, to billedkunstnere, en forfatter, en musikproducent og en dramaturgiprofessor. Seks af dem med base i Aarhus, en i København (tidligere Aarhus). Rådet blev forlænget et år pga. en forlængelse af kulturpolitikken. Samtidig går Kunstrådet fra syv til seks medlemmer.

4.2 Kunstrådets opgaver

Kunstrådets opgaver

- Kunstfaglige vurderinger af ansøgninger til Kulturudviklingspuljen og Basistilskudspuljen
- Kunstfaglige udtalelser i forhold til nogle af ansøgningerne til Kulturarrangementspuljen og et par mindre støtteordninger (efter anmodning)
- Evalueringer af de større kommunale kulturinstitutioner (hvert fjerde år)
- Faglig rådgivning for politikerne i kunstfaglige og politiske processer (efter anmodning).

Kunstrådets hovedopgave er behandling af puljeansøgningerne. Det drejer sig om mellem 300 og 400 sager årligt. Kulturudviklingspuljen har ca. 6 mio. kr. og tre uddelinger årligt. I Basistilskudspuljen er der årligt mellem 800.000 kr. og 1 mio. kr.

Hvert fjerde år gennemfører Kunstrådet evalueringer af de større, kommunalt støttede kulturinstitutioner. De anvendes som grundlag for kommunens overordnede kulturpolitiske prioriteringer. I 2011 blev 17 kulturinstitutioner evalueret. Herudover inddrages rådet til faglig sparring og rådgivning i relevante sammenhænge.

Kunstrådets medlemmer får et årligt honorar på ca. 40.000 kr., formanden ca. 10.000 kr. mere. Herudover får rådet en sum penge til arbejdet med evalueringerne.

I arbejdet med evalueringerne benytter Kunstrådet den til formålet udviklede Ønskekvistmodel. Den består af et trestrengt kvalitetsbegreb, der betragter kunstnerisk kvalitet som kombinationen af Villen (engagement), Kunnen (evner) og Skullen (nødvendighed). Modellen er udviklet af teaterforskere fra Aarhus Universitet.

Aarhus Kunstråd har hidtil haft indstillingsret i forhold til puljerne. Siden det første kunstråd i 2000 er samtlige indstillinger fra siddende råd blevet anerkendt. Med den nye kulturpolitik i 2014 tager byrådet konsekvensen heraf og giver Kunstrådet beslutningsretten. Det sker på anbefaling af det siddende Kunstråd.

Kulturforvaltningen fungerer som sekretariat for Kunstrådet. Men der har udviklet sig en praksis, hvor alle bedømmelser – tilsagn såvel som afslag – udarbejdes af rådets medlemmer.

Almindelige habilitetsregler er gældende, således at rådsmedlemmer informerer om og forlader lokalet, såfremt der er ansøgninger og/eller ansøgere, den pågældende selv har nære relationer til eller interesser i.

4.3 Kunstrådet i praksis

Borgmesteren i Aarhus Jacob Bundsgaard er særdeles godt tilfreds med Kunstrådet og hele strukturen omkring sikring af den kunstneriske kvalitet.

”Vi får klart bedre resultater og kunstnerisk kvalitet med den struktur. Og der har over årene udviklet sig nogle rigtig gode samarbejdstraditioner med gensidig tillid. Hele byrådet står bag og har ejerskab til råd og udvalg”.

”I den nye kulturpolitik har vi justeret nogle ting i retning af mere indflydelse til udvalgene”.

Kunstrådets formand Jens Bjerregaard oplever også, at Kunstrådet fungerer godt. Han fremhæver især det tværkulturelle opgavefelt og rådets tværgående sammensætning.

”Det er rigtig godt, at vi skal behandle på tværs af kulturområder. Det tager tid i starten, men giver klare gevinster. Man bryder med inertie og vanetænkning. Og dét at genkende kunstnerisk kvalitet er ikke så svært. Vi er over tiden blevet rigtig gode til at nuancere vores vurderinger og kvalificere beslutningerne”.

”Jeg er blevet positivt overrasket over, i hvor høj grad politikerne har lyttet til os. Vi har ikke altid ment det samme. Men vi har en god dialogkultur”.

Jens Bjerregård fremhæver endvidere, at den tværgående arbejdsform især egner sig godt i en lokal kontekst.

”De enkelte miljøer er små, og derfor er det en fordel for alle, at man blander kortene lidt bedre”.

Om sammensætningen af rådet siger Kunstrådsformanden:

”Medlemmerne er næsten alle praktikere; det har givet nogle gode og meget kvalificerede diskussioner. Men også godt med en meget erfaren teoretiker... – og så er det godt, at vi næsten alle bor i området. Det er vigtigt, at man følger med, ser en masse kunst, projekter og møder folk. Så kan vi være bedre rådgivere og være med til at tage bedre beslutninger”.

4.4 Aarhus OBS!

- 4 år i et kunstråd er passende. Over fire år opbygges kompetence og fælles dialog- og beslutningskultur. 5 år er for længe; der sker en “snigende automatisering”.
- Et overordnet tværfagligt råd, der sammen behandler sager, kvalificerer debat og beslutninger.
- Opdel ikke puljen i fagområder. Det er ikke til at forudsige, hvor kvaliteten kommer. Pengene skal følge kvaliteten – ikke genrer.

5 Kulturregionerne

Kulturregioner

Fyn (10 kommuner)
 KulturMetropolØresund (26 kommuner og 1 region)
 Kulturring Østjylland (6 kommuner)
 Midt- og Vestjylland (7 kommuner)
 Midt- og Vestsjælland (8 kommuner)
 Nordjylland (11 kommuner og 1 region)
 Storstrøm (6 kommuner)
 Sønderjylland (7 kommuner og 1 region)
 Trekantområdet (6 kommuner)
 Vadehavet (4 kommuner)
 Østjysk Vækstbånd (4 kommuner)
 Aarhus Kommune (1 kommune)

Etablering af kulturregioner og kulturaftaler er en anden måde at arbejde med at sikre kunstnerisk kvalitet i og på tværs af kommuner.

En kulturaftale er en frivillig aftale, der indgås mellem kulturministeren og en gruppe af kommuner – også kaldet en kulturregion.

Der er aktuelt 12 kulturregioner landet over.

Der har været kulturregioner landet over siden 2000. Den første lov om kulturaftaler blev besluttet i december 1999, og siden har Kulturministeriet arbejdet med disse som et strategisk og dialogbaseret samarbejdsinstrument.

Kulturaftalen kan være med til at sikre og udvikle kvaliteten af kunst og kulturtilbud lokalt.

5.1 Råd og udvalg i kulturregionerne

I samtlige kulturaftaler adresseres ”Faglig rådgivning”. Der er ikke noget lovgivningsmæssigt krav om at etablere modeller til håndtering af armslængden. Men det er præsenteret som en mulighed i forbindelse med aftaleindgåelsen. Da det kan være tids- og ressourcekrævende at etablere egentlige fagråd, vil den enkelte kulturregion opveje denne mulighed i forhold til, hvor stor en andel af det lokale og regionale kunstliv der reelt er berørt af kulturaftalen.

Det er forskelligt, hvordan den faglige kvalitetssikring er organiseret – fra ad hoc rådgivningsgrupper til et større antal fagråd. Ligeledes er der stor forskel på referenceforhold – fra frie kunstråd til enheder med reference til et administrativt sekretariat eller til den politiske styregruppe.

I fx den sønderjyske kulturaftale nævnes, at ”med henblik på rådgivning, kvalitetssikring og kunstfaglig sparring nedsættes fagråd med reference til den politiske styregruppe”.

I Kulturaftale Midt- og Vestsjælland beskrives en organisering med faglige råd inden for de fagområder, kulturaftalen omfatter: Musikoråd, Billedkunstråd, Museumsråd, Teaterråd og Biblioteksråd samt et tværgående Børne- og Ungekulturråd.

I Kulturaftale Storstrøm beskriver man en rådgivende kulturgruppe, der skal bistå sekretariatet med hensyn til puljekriterier, ansøgninger mv.

De valgte modeller afspejler de forskellige kulturregioners geografiske sammensætning, kunst- og kulturfaglige traditioner mv. og er alle anerkendt af Kulturministeriet.

I praksis bliver hovedparten af de faglige organer imidlertid ikke anvendt ret meget. Der angives forskellige årsager hertil. Flere af kulturregionerne er relativt nye, og de har i første omgang prioriteret at få de politiske og administrative strukturer til at fungere.

Andre kulturregioner oplever, at det tager tid at få de faglige organer til at fungere. Det kan både handle om det konkrete samspil mellem medlemmer med meget forskellige baggrunde og om geografiske udfordringer, hvor det er svært at få medlemmerne til at mødes rent fysisk.

I ønsket om at sikre armslængden, men som alternativ til et egentlig fagråd, er flere kulturregioner derfor i tæt samarbejde med professionelle kunst- og kulturinstitutioner om indsatsområder og konkrete initiativer i forbindelse med disse, og der sker en løbende sparring. Også Kulturstyrelsen tilbyder sparring, hvis kulturregionerne har behov for det i løbet af aftaleperioden.

5.2 Et eksempel fra Kulturregion Nordjylland

Kulturregion Nordjylland består af samtlige de 11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland, baseret på Kulturaftalen KulturKANten.

Til fremme af vækstlaget har kulturregionen etableret Ud-over-KANten-puljen. Det er en åben pulje, og den administreres af en gruppe af kunstnere og kunstkyndige.

Kulturregion Nordjylland har eksisteret i snart ti år, med første aftaleperiode fra 2001–2004. Den aktuelle kulturaftale dækker perioden januar 2012 til december 2016.

Kulturregionen er organiseret med en politisk styregruppe bestående af formændene fra hver af de 11 kommuners kulturudvalg og fra Udvalget for Regional Udvikling i Region Nordjylland samt en administrativ styregruppe med fagcheferne. Herudover er der nedsat styregrupper for en række indsatsområder, bemandet med dels medlemmer af den administrative styregruppe, dels relevante aktører i kultur-, undervisnings- og erhvervslivet.

Under styregrupperne fungerer indstillingsgrupper bestående af kulturkonsulenter fra kommunerne og regionen. De behandler ansøgninger til puljerne og følger op på støttede projekter.

For de to fyrtårnsprojekter ”KONTRAST” og ”Kunst og kultur som drivkraft for nytænkning af det offentlige rum” er der nedsat to projektgrupper bemandet med udvalgte kulturkonsulenter fra kommunerne.

Som en åben pulje ligger ”Ud-over-KANten-puljen”. Formålet med puljen er at understøtte vækstlaget, og den kan søges af alle kunstnere og kulturaktører. Herfra kan søges om mindre beløb, der kommer til hurtig udbetaling, og kravene til afrapportering er relativt små. Puljen er samlet set på 200.000 kr. årligt i 4 år.

Til behandling af indkomne ansøgninger til Ud-over-KANten-puljen er nedsat en såkaldt ”Bevillingsgruppe”. Den er sammensat af kunstnere og kunstkyndige og har besluttende mandat. Aktuelt består gruppen af en kunsthåndværker, en forfatter, en billedkunstner samt tre aktører fra kulturlivet i regionen. I gruppen sidder endvidere et medlem af KulturKANtens administrative styregruppe samt en administrativ tovholder.

5.3 Bevillingsgruppens opgaver

Opgaverne for Bevillingsgruppen omfatter indsats i alle faser af en ansøgningsrunde.

Bevillingsgruppens opgaver

- Opsætte kriterier for puljen til efterfølgende godkendelse i den politiske styregruppe
- Udarbejde ansøgningsmateriale til puljen og synliggøre puljen
- Give ansøgerne sparring
- Behandle ansøgninger og bevilge midler
- Følge op på bevilgede projekter.

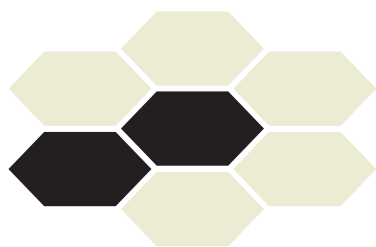
Bevillingsgruppen orienterer den politiske og den administrative styregruppe løbende om bevillinger og afslag, ligesom gruppen skal udarbejde en slutevaluering sidst i aftaleperioden.

5.4 Kulturregioner OBS!

- I ønsket om at sikre armslængden skal der samtidig ske en afvejning af ressourceforbruget ved at organisere denne.
- I kulturaftalerne beskrives typisk forskellige faglige råd eller udvalg. I praksis fungerer disse i dag kun i begrænset omfang.
- Kunst- og kulturfagligheden beror derfor i mange sammenhænge på kulturchefer, kulturkonsulenter og projektledere.

6

Kunstfaglige konsulenter – Gentofte

Gentofte Kommune har ansat to faglige konsulenter med ansvar for hhv. litteratur og billedkunst.

Fagkonsulenterne arbejder bredt med rådgivning, sparring og udviklingsarbejde i kommunen og igangsætter konkrete aktiviteter.

Gentofte Kommunes fagkonsulenter fungerer som både igangsættere af konkrete kulturelle aktiviteter og som rådgivere for forvaltningen. Konsulenterne har egne budgetter.

Gentofte Kommune har fokus på borgerinddragelse i kulturen, og konsulenterne har derfor også en vigtig rolle som koordinatører ift. involvering af borgere og frivillige.

Gentofte Kommunes kultur- og biblioteksforvaltning har til huse på Hovedbiblioteket, og bibliotekerne er et centralt omdrejningspunkt for kulturen i Gentofte. Kultur- og Fritidsudvalgets vision for Kultur og Bibliotek i Gentofte kommune lyder: ”Alle borgere har adgang til kultur, der giver udsyn og indsigt, og som understøtter aktiv, kreativ udfoldelse, oplevelse, almen dannelse og oplysning.”

Gentofte Kommune er med i kulturaftalen KulturMetropolØresund.

6.1 Fagkonsulenterne

Litteraturkonsulenten har været fastansat i kommunen i fem år og har en baggrund som cand.mag. i dansk.

Kunstkonsulenten har været fastansat i kommunen i fire år og er uddannet mag.art. i kunsthistorie.

Endvidere er ansat yderligere en litteraturkonsulent og fire kulturkonsulenter med forskellige specialer.

6.2 Fagkonsulenternes opgaver

Fagkonsulenternes opgaver

- Ansvar for konkrete aktiviteter (arrangementer og udstillinger)
- Rådgivning af forvaltning
- Facilitering af borgerinddragelse i kulturen.

Kunstkonsulenten har særligt ansvar for Traneudstillingen, som er en samtidskunstudstilling på Gentofte Hovedbibliotek. Traneudstillingen skal være med til at skærpe og understøtte Gentofte Kommunes profil og støtte samtidskunstens vækstlag. Traneudstillingen viser årligt 6 udstillinger á 2 måneders varighed.

Det er et af målene med udstillingerne at give borgere og publikum et bredt indblik i den aktuelle samtidskunst. Samtidig udvikler og afholder Traneudstillingen formidlende aktiviteter i samarbejde med bibliotekets brugere og lokale kulturelle aktører så som kulturskolerne, de lokale kulturinstitutioner, foreninger eller andre, hvor forholdene passer til aktiviteterne.

Kunstkonsulenten har desuden ansvar for at rådgive i forbindelse med kunstnerisk udsmykning i kommunen samt varetage standen af kommunens skulpturer i det offentlige rum.

Litteraturkonsulenten har ansvar for bibliotekets arrangementer og faciliterer en arrangementsgruppe bestående af frivillige, der bidrager til udvikling af arrangementer. Arrangementsstrategien er udarbejdet med udgangspunkt i bibliotekslovens principper om kvalitet, alsidighed og aktualitet.

Arrangementsvirksomheden dækker arrangementer i Hovedbibliotekets voksenafdeling samt de fem filialbiblioteker, der har hver deres profil og udtryk. Med arrangementer menes enkeltstående oplevelser på bibliotekerne, hvor en ekstern aktør inddrages.

Begge fagkonsulenter arbejder meget selvstændigt og råder over egen økonomi.

Litteraturkonsulenten råder over 450.000 kr. årligt, som anvendes til arrangementsvirksomheden på biblioteket.

Kunstkonsulenten råder over 75.000 kr. specifikt til Traneudstillingen og 40.000 kr., som skal anvendes til vedligehold af kunst. Herudover rejser konsulenten selv midler i størrelsesordenen 200.000 kr. om året via puljer og fonde.

Konsulenterne rådgiver desuden forvaltningen i vurderingen af konkrete initiativer og projekter, som eksempelvis i forbindelse med eksterne

puljeansøgninger til Kultur- og Biblioteksforvaltningen. Her er de overordnede kriterier, at aktiviteter skal være for alle borgere, foregå i Gentofte kommune, og leve op til forvaltningens vurdering af kvalitet. Vurderingen af kvalitet sker således med støtte fra konsulenten eller anden fagperson i forvaltningen.

6.3 Fagkonsulenterne i praksis

Kulturdirektør Lone Gladbo understreger vigtigheden af, at fagkonsulenterne har selvstændigt råderum:

”Konsulenterne har den faglige kompetence og sikrer, at vores aktiviteter er på et højt fagligt niveau. De er desuden meget dygtige til at arbejde strategisk – og er synlige omkring det strategiske og faglige grundlag for deres beslutninger. Det er vigtigt ift. at sikre både tilliden til konsulenternes faglighed og en løbende udvikling”.

Også konsulenterne er meget glade for modellen. Som kunstkonsulenten påpeger:

”Jeg har jo min faglighed, som jeg ønsker at bruge. Det er et kæmpe privilegium at have carte blanche til at vurdere den faglige kvalitet – fx i Traneudstillingen. Der er en udbredt tillid til, at de beslutninger, jeg træffer, er baseret på min faglige vurdering. Det er meget afgørende. Og jeg har en bevilling og har lov til at gøre skæve ting, bruge de ressourcer, der er”.

Begge konsulenter fremhæver desuden det unikke i muligheden for at tænke langsigtet og i større sammenhænge og helheder i kulturarbejdet:

”Det er en fordel for os, at vi kan integrere arrangements- og udstillingsvirksomhed. Det giver en helhed i vores kulturarbejde. Og der er det en velsignelse at få lov til at vælge, hvad vi skal. Og sætte noget sammen, der har kvalitet”.

Konsulenterne har som fastansatte meget fokus på nødvendigheden af inspiration og udvikling. Som kunstkonsulenten fremhæver:

”Jeg sørger helt grundlæggende for at arbejde med nogle kvalitetskriterier og spredningskrav, som kunstnerne skal kunne leve op til. Og så tager jeg meget rundt og ser på udstillinger og muligheder andre steder – både i ind- og udland for at få inspiration og netværke fagligt. Det er også vigtigt at vise borgerne, hvad der sker internationalt”.

Litteraturkonsulenten supplerer:

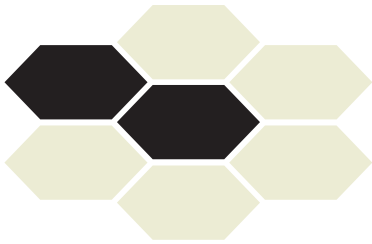
”Det SKAL hele tiden være nytænkende. Vi skal fx tænke i nye målgrupper. Vi arbejder desuden med den hovedregel, at 10% af de aktiviteter, vi sætter i søen, skal være noget, vi er ”i tvivl om”. Noget der har kant, noget der kan udfordre os selv”.

6.4 Gentofte OBS!

- De faglige konsulenter skal have et selvstændigt råderum – også økonomisk – til at tage nogle beslutninger, der måske er lidt på kanten.
- Vigtigt med fuld tillid til fagkonsulenternes ekspertise.
- Arbejdet med kunstnerisk kvalitet og nytænkning skal rammesættes. Synlige kriterier og retningslinjer i strategier og i den daglige praksis.

7

Institutionsledelse som faglig sparringspartner – Roskilde

Roskilde Kommune prioriterer en kulturel profil som den musiske kommune.

Siden 2008 har egnsteatret AABEN DANS medvirket til at tegne den musiske kommune.

Kunstfaglige institutionsledere på alle landets kulturinstitutioner har det faglige ansvar for kunstnerisk kvalitet på pågældende institution; det være sig et teater, et spillested, et museum. Men i nogle kommuner udnyttes denne ekspertise også på et mere strategisk niveau. AABEN DANS og Roskilde Kommune er et godt eksempel herpå.

I Roskilde Kommunes kulturpolitik 2012–14 lyder visionen således:

”Roskilde skal være en førende musisk kommune i Danmark – baseret på engagement, frivillighed og nytænkning. Kendt uden for Roskilde Kommune for kreativitet og højt kunstnerisk niveau. Brugt og værdsat af kommunens borgere på grund af sin mangfoldighed af kulturtilbud og aktiviteter til alle aldre og målgrupper”.

Roskilde Kommune er endvidere med i kulturaftalen KulturMetropolØresund.

7.1 AABEN DANS

AABEN DANS har eksisteret siden 1997 i miljøet omkring Dansehallerne i København. Som egnsteater er institutionen imidlertid relativt ny. Efter en længere periode med dialog og afklaring besluttede Roskilde Kommune og AABEN DANS i 2008 at indgå samarbejde. Dette er formaliseret i en Egnsteateraftale mellem de to parter, jf. Teaterloven. Det samlede offentlige tilskud til AABEN DANS er ca. 5 mio. kr. årligt, finansieret ligeligt af stat og kommune.

AABEN DANS er organiseret som en forening, idet man arbejder på at ændre den til en selvejende institution. Foreningen har en bestyrelse, sammensat nogenlunde efter de principper, der anbefales i Kulturministeriets ”God ledelse i selvejende institutioner” (2011). De fem medlemmer er hhv. en kommunikationsdirektør i en offentligt/privat koncern (formand), en adm. direktør i et IT-firma, en koreograf og iscenesætter, en jurist/kulturel iværksætter samt en lektor inden for uddannelse og pædagogik. Herudover sidder kommunens kulturchef med som tilforordnet. Tre bestyrelsesmedlemmer bor i Roskilde og to i København.

Den daglige ledelse varetages af en kunstnerisk leder, Thomas Eisenhardt og en administrativ leder, Lisbeth Klixbüll, begge professionelle dansere. De to ledere er ligestillede, men med klar ansvarsfordeling og opgaveportefølje.

7.2 AABEN DANS' opgaver

Ifølge vedtægterne er formålet med AABEN DANS at producere og præsentere danseteater som egnsteater i Roskilde Kommune. Herudover deltager instituttionen i tværkulturelle netværk og bidrager med kunstfaglig sparring i en række sammenhænge. De konkrete opgaver er beskrevet i Egnsteateraftalen:

AABEN DANS' opgaver

- Mindst to nyproduktioner årligt
- Skabe national og international opmærksomhed omkring Roskilde som musisk by, herunder international turnévirkosomhed
- Aktiv netværkssamarbejde med lokale, nationale og internationale aktører, herunder medvirke til udviklingen af den kreative bydel Musicon
- Bygge bro til de lokale børneinstitutioner.

I Egnsteateraftalen er formålet bredt ud, og her hedder det, at AABEN DANS skal "medvirke til at understøtte Roskildes kulturelle profil som musisk by og skal manifestere sig som en udadvendt og dynamisk kulturinstitution, der tager afsæt i kommunens og regionens særlige forudsætninger og behov" ... og "konsolidere og udvikle teatret og dansekonsten som institution i kommunen og regionen samt i feltet af professionelle teatre og danseteatre i Danmark."

AABEN DANS arbejder således på den ene side fokuseret med kerneydelserne produktion og visning af danseforestillinger, turnévirkosomhed og udvikling af dansescenen, og på den anden side mere bredt med faglig rådgivning og samarbejde i forhold til Roskilde Kommune.

I nogle sammenhænge sker det på initiativ fra AABEN DANS, som fx udviklingen af en dansebørnehave eller kontinuerlige danseworkshops på plejehjemmet. I andre sammenhænge er det med udgangspunkt i en kommunal strategi, som fx kommunens bevægelsesstrategi, der blev udviklet i direkte sammenhæng med etablering af danseinstitutionen, og medvirken til byudvikling. AABEN DANS flyttede som nogle af de første lejere ind på arealet Musicon og har på flere måder bidraget til at udvikle bydelen og til at skabe liv i området.

7.3 AABEN DANS i praksis

Formand for Roskilde Kommunes Kultur- og idrætsudvalg Birgit Petersen beskriver samarbejdet således:

”Det har bare været rigtig godt, at vi lavede den satsning, godt vi fik AABEN DANS til Roskilde. Vi støtter meget op om dem – med synlighed og PR lokalt. Men vi får også meget tilbage. De har løftet vores kvalitetsniveau og faglighed på teater-/ danseområdet meget”.

”Men det stiller også nogle krav til os som kommune. Vi skal være klar i vores strategier og hvor vi gerne vil have teatret ind. Det vil vi helt specielt på børne-/ungeområdet. Men også i forhold til andre strategier”.

Den administrative leder Lisbeth Klixbüll pointerer ansvar og gensidighed som vigtige:

”Vi skal være opmærksomme på, at vi er lokalt forankret. Vi ønsker at være med i Roskilde Kommunes kulturpolitik og de forskellige relevante strategier. Kommunen får meget ud af os, men vi får også meget tilbage. Og de er meget gode til at trække på os i faglige sammenhænge. De spørger tit Thomas (den kunstneriske leder) til råds”.

”Vi bliver ved med at finde ud af, at vi kan bruges til alt muligt i kommunens udvikling – både når det gælder dans og bevægelse og i mange andre sammenhænge”.

Videre fremhæver lederen den store opbakning fra kommunen:

”Vi kan takke embedsværket for, at det hele glider så let. De bakker op om alt, hvad vi kommer med, og de er meget engagerende i os som institution”.

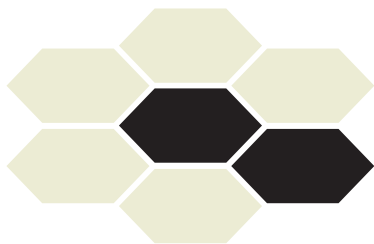
Endelig reflekterer lederen:

”Man kan jo også sige, at Roskilde Kommune betaler en masse penge til os – det ville da være fjollet, hvis de ikke udnyttede os... men sådan hænger det selvfølgelig ikke altid sammen”.

7.4 Roskilde OBS!

- Forudsætningen for det gode samarbejde er en kommune, der ønsker at være musisk og kreativ.
- Et klart valg ikke at have politikere i bestyrelsen. Politikere er valgt på deres politiske ståsted – ikke en faglig evne til at vurdere kunst.
- Embedsværket binder sammen og tænker i gensidig effekt, på tværs i forhold til kommunens politikker.

8

Musikudvalg – Odense

Odense Kommune har både et Musikudvalg og et Billedkunstudvalg.

Her fokuseres på Musikudvalget.

Odense Kommune har en lang tradition for selvstændige organer til kunstnerisk rådgivning og bedømmelse af kunstnerisk kvalitet. Det gælder primært på musikområdet, hvor kommunen har haft et musikudvalg siden slutningen af 1980'erne.

Byrådet besluttede i 2010 yderligere at styrke Musikudvalget i form af en reorganisering, der giver udvalget fuld beslutningskompetence. Organiseringen er den mest vidtgående mulighed for uddelegering af beslutningskompetence.

Formålet var at styrke udvalgets gennemslagskraft baseret på gode erfaringer med udvalgets hidtidige rolle. Det var desuden målet med ændringerne i organiseringen at skabe større rekrutteringssikkerhed, bred repræsentation i Odense kommunes lokale musikliv, engagement gennem hele valgperioden, kendskab til Musikudvalget blandt det lokale musikliv samt stærkere parallelitet med tilsvarende statslige organer.

Odense Kommune har desuden etableret et Billedkunstudvalg i forlængelse af erfaringerne på musikområdet. Billedkunstudvalget har fungeret siden 2011.

Herudover praktiserer Odense Kommune beslutningen om at afsætte 1% af byggesummen til kunstnerisk udsmykning ved offentlige byggerier, hvor Billedkunstudvalget rådgiver den kommunale forvaltning.

Odense er sammen med de øvrige ni fynske kommuner med i Kulturregion Fyn.

8.1 Musikudvalget

Odense Musikudvalg har til formål at fremme det lokale musikliv og rådgive i forbindelse med musikområdet i Odense Kommune.

De 7 medlemmer af Musikudvalget udpeges af byrådet efter indstilling fra specifikke musikorganisationer udvalgt af By- og Kulturudvalget. By- og Kulturudvalget vælger musikorganisationer og musikarrangører blandt det lokale musikliv.

Medlemmerne indstilles på et indstillingsmøde, hvor alle de indstillingsberettigede deltager – det er fx uddannelsesinstitutioner, spillesteder, foreninger osv. Alle parter kan indstille to personer hver, en mand og en kvinde. Indstillingsmøderne afholdes én gang i hver kommunal valgperiode, og medlemmerne sidder i 4 år og kan maksimalt sidde i to perioder.

Det centrale kriterium for udpegning er, at medlemmet skal have et musikalsk virke i Odense kommune. Det betyder i praksis, at medlemmerne godt kan bo i en anden by.

Medlemmerne af Musikudvalget kan både tælle udøvende kunstnere, undervisere og andre fagpersoner.

Medlemmerne modtager honorar for deres medlemshverv i form af aflønning per møde. Honoraret svarer til Indenrigsministeriets tarif for mødediæter, hvilket rent lovgivningsmæssigt muliggøres af konstruktionen efter § 17, stk. 4.

8.2 Musikudvalgets opgaver

Musikudvalgets opgaver

- At fremme musiklivet i Odense Kommune og medvirke til at samordne den musikalske virksomhed i overensstemmelse med kulturpolitikken i Odense Kommune
- At administrere årligt beløb til primært koncertaktiviteter og sikre kunstfaglige vurderinger af ansøgninger
- Faglig rådgivning af By- og Kulturudvalget på musikområdet (efter anmodning).

Musikudvalget administrerer midler på vegne af Odense Kommunes By- og Kulturudvalg. Musikudvalgets hovedopgave er fordeling af disse frie kulturmidler på baggrund af ansøgninger. Musikudvalget råder over ca. 1,2 mio. kr. årligt og behandler ca. 60 sager årligt. Musikudvalget arbejder blandt andet ud fra Ønskekvistmodellen.

Musikudvalget kan desuden rådgive By- og Kulturudvalget efter anmodning.

Forvaltningen understøtter udvalgets arbejde og sikrer en systematisk behandling af ansøgninger, mens udvalget har fokus på vurdering af den kunstneriske kvalitet i ansøgningerne.

Almindelige habilitetsregler er gældende, således at udvalgsmedlemmer informerer om og forlader lokalet, såfremt der er ansøgninger og/eller ansøgere, den pågældende selv har nære relationer til eller interesser i.

8.3 Musikudvalget i praksis

By- og Kulturrådmand i Odense Kommune Steen Møller er meget tilfreds med organiseringen og Musikudvalgets rolle:

”Odenses to armslængdeudvalg, Odense Billedkunstråd og Odense Musikudvalg, er et stort plus for vores kulturelle arbejde. Deres styrke ligger i, at de giver en solid, subjektiv vurdering og har deres egne præferencer frem for at være objektive som forvaltningens medarbejdere. Det giver et perfekt supplement til det arbejde, vi går og gør i forvaltningen, og tilfører det kvalitet”.

By- og Kulturrådmanden påpeger vigtigheden af at sikre både løbende fornyelse og kontinuitet i udvalget. Han understreger:

”En løbende udskiftning af medlemmerne i de to udvalg sikrer den fornødne dynamik”.

Musikudvalgets fungerende formand Anne Marie Nyborg oplever også, at Musikudvalget er meget velfungerende. Hun fremhæver dog også, at det har taget tid at opbygge et godt og effektivt samarbejde i udvalget:

”Vi kommer fra forskellige musikområder, og det er meget vigtigt, at man formår at hæve sig fra sit eget fagområde. Med respekt for hinanden, for hinandens fagligheder. Vi har også brugt meget tid på retningslinjerne, på at diskutere kriterier, strategier for vores arbejde. Det tager tid at opbygge, men det er tydeligt, at tiden er givet godt ud. Det hæver niveauet for diskussionerne”.

Anne Marie Nyborg fremhæver, at der er en meget stor tillid til udvalgets beslutninger:

”Det er en enorm stor tillid, der vises os. Der er tillid til, at vi kan forvalte de her midler. Det er meget befordrende. Og i miljøet går det op for folk, at man skal kvalificere sig for at komme i betragtning. Det er meget positivt”.

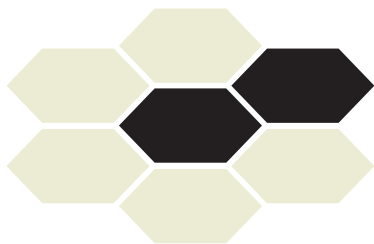
Hun fremhæver også, at de formelle rammer omkring Musikudvalgets arbejde er meget afgørende:

”Der er en meget fast struktur. Forvaltningen understøtter os, og der er styr på det formelle. Det frisætter energi til faglige diskussioner, og det giver os en oplevelse af, at man tager vores arbejde seriøst. Vi tager det alvorligt, og det, vi laver, bliver taget alvorligt”.

8.4 Odense OBS!

- Sæt fokus på værdien af arbejdet – giv rådsmedlemmerne honorar.
- Vigtigt at udvalget har egen økonomi.
- Vær opmærksom på arbejdsdelingen: Et kunstnerisk udvalg vurderer kunstnerisk kvalitet – administrationen kan følge op.

9

Billedkunstråd – Aabenraa

Aabenraa Kommune har etableret et ”Kulturelt Samråd” og et Billedkunstråd.

Her fokuseres på Billedkunstrådet.

I Aabenraa har man ikke tidligere haft tradition for at arbejde med selvstændige organer til kunstnerisk rådgivning og bedømmelse af kunstnerisk kvalitet, men i forbindelse med Statens Kunstråds beslutning om at støtte kommunale billedkunstråd valgte man at oprette Billedkunstrådet. Det nuværende råd har siddet siden 2008. Oprettelsen var en del af en samlet strategi for at sikre kunstnerisk kvalitet på kulturområdet.

Aabenraa Kommune har på linje med mange andre kommuner et Kulturelt Samråd, som er en paraplyorganisation for alle kulturelle foreninger, institutioner, grupper og aktører i Aabenraa Kommune. Kulturelt Samråd indstiller medlemmer til Billedkunstrådet.

Aabenraa Kommune er i øvrigt med i Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig, som omfatter Haderslev, Sønderborg, Tønder og Aabenraa kommuner, Region Syddanmark samt Stadt Flensburg, Kreis Schleswig-Flensburg, Kreis Nordfriesland og Ministerium für Justiz, Kultur und Europa des Landes Schleswig-Holstein.

9.1 Billedkunstrådet

Billedkunstrådet i Aabenraa Kommune er sammensat af medlemmer primært med kunstfaglig baggrund. Billedkunstrådet består af fem medlemmer, der vælges for fire år ad gangen. Kultur- og Fritidsudvalget udpeger en billedkunstner eller billedhugger og vælger fire medlemmer efter indstilling fra Kulturelt Samråd. Indstillingen af medlemmer skal leve op til Statens Kunstråds kriterier for støtte til kommunale Billedkunstråd.

Aabenraa dækker et relativt stort geografisk område, og det har derfor også været et ønske, at sammensætningen i Billedkunstrådet afspejler geografien, så kommunen er geografisk bredt repræsenteret.

Billedkunstrådet består aktuelt af to billedkunstnere, en kunsthåndværker, en kunsthistoriker og en landskabsarkitekt.

Alle medlemmer af Billedkunstrådet honoreres efter BKF’s takster. Udgifterne til honorering tages af rådets samlede bevilling. Da man har valgt at honorere

alle medlemmer i rådet, og ikke kun medlemmer af BKF, har vurderingen været, at udgiften til at honorere oprindeligt syv medlemmer var for omfattende ud af et i forvejen begrænset budget. Rådet består derfor aktuelt af fem medlemmer, og man har beskåret rådets mødeaktivitet.

9.2 Billedkunstrådets opgaver

Billedkunstrådets opgaver

- Indkøb af kunstværker
- Tilskud til udsmykning af offentlige institutioner og evt. private foretagender
- Iværksættelse af billedkunstneriske aktiviteter/projekter, der formidler billedkunsten
- Rådgivning af Kultur- og Fritidsudvalget
- Løbende sparring og dialog med kunstmiljøet.

Billedkunstrådet har ifølge vedtægterne til opgave at ”formidle kunstnerisk udsmykning i Aabenraa Kommune”.

Billedkunstrådet indkøber kunstværker til opstilling/ophængning på egnede lokaliteter og yder tilskud til udsmykning af offentlige institutioner og evt. private foretagender.

Det er endvidere Billedkunstrådets opgave at iværksætte billedkunstneriske aktiviteter/projekter, og rådet udarbejder i den forbindelse hvert år en aktivitetshandleplan. Billedkunstrådet har eksempelvis udarbejdet en kulturguide til børn og voksne, har været initiativtager til registrering af kommunens kunstsamling, så værker nu kan udlånes til de kommunale institutioner, og har taget initiativ til Åbent Atelier, der afholdes i oktober måned.

Billedkunstrådet er i løbende dialog med kunstmiljøet i Aabenraa Kommune og bidrager på opfordring eller af egen drift med rådgivning af Kultur- og Fritidsudvalget, hvor man har mindst ét årligt dialogmøde. Kultur- og Fritidsudvalget indhenter desuden indstilling fra rådet i forbindelse med ansøgninger om kunstnerisk udsmykning i det offentlige rum.

Billedkunstrådet råder over 100.000 kr. til aktiviteter, og heraf går 1/3 til honorering af udvalgets medlemmer. Herudover har rådet en anlægsbevilling på 300.000 kr. om året, som anvendes til kunstnerisk udsmykning. Endelig har rådet 10.000 kr. til rådets drift. Tilskuddene administreres selvstændigt af Billedkunstrådet.

Billedkunstrådets midler tilvejebringes ved tilskud fra kommunen, Statens Kunstråd, fra private, fonde og øvrige offentlige institutioner.

9.3 Billedkunstrådet i praksis

Formand for Kultur- og Fritidsudvalget Povl Kylling Petersen oplever, at Billedkunstrådets arbejde er helt unikt:

”Vi har Danmarks bedst fungerende råd! Der er mange forskellige kompetencer i rådet, og det skaber værdi, når de kompetencer mødes. Vi har ikke ret mange penge, men rådet har en fantastisk evne til at være synlig, kreativ og i øvrigt selv generere midler. De formår at skabe meget udvikling for meget få midler”.

Povl Kylling Petersen vurderer, at politikerne har en tæt og inspirerende dialog med rådet, men også at armlængden er helt afgørende:

”Vi har to årlige dialogmøder med Billedkunstrådet, så de er en naturlig sparringspartner for os. Men armlængden er meget vigtig. Det er ikke det politiske niveau eller forvaltningen, der har den nødvendige kunstfaglige indsigt. Det er det, der gør det så unikt”.

Billedkunstrådets formand Elisabeth Hertzum fremhæver især rådets sammensætning og høje faglighed:

”Hos os kan du ikke blive medlem, hvis du ikke er medlem af BKF eller universitetsuddannet kunsthistoriker. Det er en fordel, synes jeg. Vi har en høj faglighed. Vi skal være garanter for, at vi får det bedste, det mest professionelle kunst”.

Hun understreger, at rådets opgaver netop kræver stor kunstfaglighed:

”Vi tager alt op af egen drift. Så det skal være folk, der er vant til at have med kunst at gøre. Vi tager mange initiativer, og det kræver faglighed – og at man kan stå ved den!”

Elisabeth Hertzum oplever i forlængelse heraf, at der generelt er stor tillid til rådets arbejde:

”Der er stor tillid til os. Og det er ikke mindst vigtigt, at politikerne har tiltro til vores faglighed. De skal stole på, at det vi gør, det gør vi ud fra en faglighed. Politikerne er meget opmærksomme på at være i dialog med os, men de blander sig ikke overhovedet”.

9.4 Aabenraa OBS!

- Kunst sætter gang i følelser og holdninger. Det kræver mod af politikerne at give magten fra sig.
- Det tager tid – for både kunstnere og administration. Sæt tid af til at understøtte og betjene rådet – det hæver kvaliteten af arbejdet.
- Kunstnerne kender hinanden! Inhabilitet er et vilkår, som man må forholde sig eksplicit og professionelt til.

10 Kriterier for kunstnerisk kvalitet m.m.

10.1 Kriterier for kunstnerisk kvalitet

I arbejdet med at vurdere og drøfte kunstnerisk kvalitet er det afgørende, at de enkelte kunstfaglige organer og rådgivere formulerer og synliggør et sæt kriterier for denne bedømmelse.

Til inspiration er her de kriterier, som anvendes af det siddende Statens Kunstråd (2013).

Billedkunst

Billedkunstnerisk kvalitet bedømmes ud fra en vurdering af:

- om billedkunstprojektet udviser et professionelt og reflekteret forhold til indhold, medie, kontekst, tradition og samtid. Dette skal omsættes i et overbevisende æstetisk produkt
- om det ansøgte projekt udviser et professionelt og reflekteret forhold til indhold, medie, kontekst, tradition og samtid. Dette skal omsættes i et overbevisende kuratorisk eller formidlingsmæssigt produkt.

Litteratur

Litterær kvalitet bedømmes ud fra en vurdering af:

- om det sproglige udtryk er personligt og originalt
- om forfatteren behersker en litterær form inden for den valgte genre
- om der i teksten er nyskabende elementer og der arbejdes med at afsøge sprogets muligheder og virkemidler.

Musik

Musikalsk kvalitet bedømmes ud fra en vurdering af:

- beherskelse af form og udtryk
- originalitet og nyskabelse
- vision og ambition.

Scenekunst

Scenekunstnerisk kvalitet bedømmes ud fra en vurdering af vægtningen af:

- en stærk og original kunstnerisk intention – indholdsmæssigt og udtryksmæssigt
- klare overvejelser om sammenhængen mellem form og indhold
- evne til at omsætte indhold til præcist valgt udtryk
- evne og vilje til afsøgning af scenekunstneriske udtryk
- klare valg i relation til publikum.

10.2 Statens Kunstråds Billedkunstudvalgs pulje til lokale billedkunstråd

Statens Kunstråds Billedkunstudvalg ønsker at inspirere til etablering af kommunale billedkunstudvalg. Derfor har udvalget øremærket en pulje på 800.000 kr. specifikt til det formål. Støtten gives som mindre grundtilskud til de kommunale billedkunstråd under forudsætning af en (som minimum) tilsvarende kommunal medfinansiering.

Det er Statens Kunstråds Billedkunstudvalg, der vurderer de indkomne ansøgninger. Kriterierne for støtte er primært tre, nemlig kommunale billedkunstråd:

- nedsat af en eller flere kommuner med hovedsageligt professionelt arbejdende billedkunstnere og kunstkyndige med relevant faglig baggrund
- støttet af kommunen med minimum det samme årlige grundbeløb, som det ansøgte
- med fokus på den lokale professionelle billedkunst og dennes netværk og synlighed.

Herudover ser man i bedømmelsen generelt på lokale initiativer til udvikling, bredde og mangfoldighed i det danske kunstliv.

Statens Kunstråds Billedkunstudvalg anbefaler, at man anerkender indsatsen og honorerer professionelt arbejdende billedkunstnere og kunstkyndige på linje med andre fagprofiler, der får løn for deres indsats. Der er imidlertid ikke et krav om honorering som forudsætning for at modtage støtte fra Statens Kunstråd til lokale billedkunstråd.

10.3 Hvad er en professionel kunstner?

I ønsket om at inddrage professionelle kunstnere i rådgivningen lokalt rejser spørgsmålet sig om, hvordan professionalisme defineres. Som eksempel definerer Statens Kunstråds Billedkunstudvalg et professionelt virke som en fuldført billedkunstuddannelse fra enten Det Kgl. Danske Kunstakademi, Det Fynske Kunstakademi eller Det Jyske Kunstakademi eller en fuldført uddannelse fra et udenlandsk kunstakademi på tilsvarende niveau (min. 5 år).

Kunstnere med en anden uddannelsesmæssig baggrund eller autodidakte kunstnere kan komme i betragtning, såfremt de har et konsekvent billedkunstnerisk udstillingsvirke i billedkunstprofessionelle rammer. Her lægges der vægt på, at kunstneren inden for de seneste fem år har deltaget på mindst tre forskellige udstillinger, som ikke har været i kommercielt regi, og hvor deltagelsen har fundet sted på baggrund af en professionel kunstfaglig kuratorisk udvælgelse. Censurerede udstillinger betragtes ikke som kuraterede udstillinger.

Udgivet af
Statens Kunstråd
oktober 2013

www.kunst.dk